

dende 1984-85, tillæg A, sp. 4373-4390, tillæg B, sp. 1915-1922 og Folketingets forhandlinger, sp. 9133-9136, 9450-9469, 10703-10705 og 11227-11229.

I betænkning nr. 1032/1985 om datakriminalitet overvejede Straffelovrådet bl.a., om der ved tilføjelse, ændring eller slettelse af dataoplysninger kunne begås et forhold, der var strafbart som dokumentfalsk, jf. betænkningen s. 59-64. Rådet fandt imidlertid ikke grundlag for at foreslå en udvidelse af dokumentfalskbestemmelsen til at omfatte dataforfalskning.

Af betænkningen fremgår det, at det efter Straffelovrådets opfattelse vanskeligt kunne tænkes, at en tilføjelse, ændring eller sletning af dataoplysninger foretaget af en person, der ikke lovligt råder over dataanlægget, opfylder betingelserne for at anses som dokumentfalsk. Efter definitionen i straffelovens § 171, stk. 2, skal et dokument være en skriftlig tilkendegivelse, og datalagrede oplysninger opfylder efter rådets opfattelse ikke dette krav. Derimod kan dataoplysninger være et middel til senere frembringelse af en skriftlig tilkendegivelse af bevismæssig betydning, f.eks. et eksamensbevis eller en kontoudskrift, og ændringer i data foretaget med forsat til at fremkalde et sådant skriftligt produkt kan derfor være et forsøg på dokumentfalsk. Også bortset fra skriftlighedskravet er der i dansk ret ifølge rådet vanskeligheder ved at anse dataændringer som dokumentfalsk. Kravet i straffelovens § 171, stk. 2, om, at et dokument skal have en udstederbetegnelse har efter rådets opfattelse kun praktisk mening, når det forudsættes, at dokumentet er »udstedt« – det vil sige at dokumentet har fået form af et stykke papir eller lignende. Dataoplysninger er efter Straffelovrådets opfattelse ikke »udstedt«, og til sådanne data er normalt ikke knyttet anden udstederbetegnelse end den, der ligger i, at dataanlægget har en retmæssig indehaver, jf. betænkningen side 59-60.

På den anførte baggrund anføres det i betænkning nr. 1032/1985, at det formentlig må konkluderes, at dokumentfalskbestemmelsen i straffelovens § 171, stk. 2, i hele sin opbygning og i en række enkeltheder er så klart bestemt af forudsætningen om brug af et udstedt skriftstykke, at bestemmelsen passer dårligt til forfalskning af dataoverførsler.

Ved lov nr. 388 af 22. maj 1996 blev bestemmelsen i straffelovens § 163 om urigtige skriftlige erklæringer til brug i retsforhold, der vedrører det offentlige, udvidet til også at omfatte urigtige erklæringer, der er afgivet ved andet læsbart medie, f.eks. på en edb-diskette eller ved elektronisk post. Der henvises til Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4068-4078, tillæg B, s. 587-591 og Folketingets forhandlinger s. 3624, 3998-4004, 6100 og 6152-6153. Denne ændring var

bl.a. begrundet i en utrykt dom afsagt af Østre Landsret den 13. februar 1995 i den såkaldte Proms-sag, hvor landsretten – under henvisning til nogle bemærkninger i Straffelovrådets betænkning nr. 1032/1985 om datakriminalitet – fastslog, at indberetninger (erklæringer) afgivet på edb-diskette ikke var omfattet af straffelovens § 163 eller dennes analogi. Afgrænsningen af det strafbare område beror ifølge bemærkningerne på et visuelt kriterium – det vil sige om erklæringen for afgiveren fremtræder eller dog kan fremtræde i læsbar form, f.eks. på et stykke papir eller på en dataskærm.

I lovforslagets bemærkninger er det endvidere anført, at det var tanken i tilknytning til vedtagelsen af forslaget at iværksætte et udvalgsarbejde bl.a. om behovet for ændringer af straffelovens kapitel 19 om dokumentforbrydelser. Det er også anført, at der som led i et sådant udvalgsarbejde kunne være anledning til mere principielle overvejelser vedrørende begreberne dokument- og erklæringsfalsk, herunder i relation til edb-medier, jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4071.

Særligt med hensyn til anvendelse af e-mails kan nævnes en dom afsagt af Østre Landsret den 26. september 2001. I denne sag blev tiltalte dømt for bl.a. dokumentfalsk efter straffelovens § 171 ved at have sendt en e-mail med en falsk afsenderbetegnelse til Diners Club International, hvori den tiltalte urigtigt udgav sig for at være indehaver af et Diners kort, som den pågældende urigtigt opgav at have mistet. Denne e-mail blev sendt i forlængelse af en telefonsamtale med Diners Club International, hvorunder tiltalte ligeledes havde opgivet at være indehaver af kortet, der ved denne lejlighed blev spærret.

4.1.1.3. Dokumentfalskbestemmelsen omfatter såkaldte hensigtsdokumenter – det vil sige tilkendegivelser, der fremtræder som bestemt til at tjene som bevis. Hensigtsdokumenter er eksempelvis eksamensbeviser, medlemskort, kørekort, pas, visa, dåbs- og vielseattester, anbefalinger med faktiske oplysninger, attestationer, kvitteringer, kontrakter, bestillinger, ordrebekræftelser, fakturaer, gældsbreve, checks, vekslere og fuldmagter. Herudover vil bl.a. ansøgninger og erklæringer efter omstændighederne være et hensigtsdokument.

Bestemmelsen omfatter endvidere lejlighedsdokumenter – det vil sige tilkendegivelser, der bliver benyttet som bevis for en rettighed, en forpligtelse eller en befrielse for en sådan. Det afgørende for, om en skriftlig tilkendegivelse er et lejlighedsdokument, er alene, hvad den konkret anvendes til.